

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka, Mgr. et Ing. et Bc. Radovana Havelce, JUDr. Milady Tomkové a Mgr. Jana Passera v právní věci stěžovatele **R. L.**, zastoupeného JUDr. Irenou Strakovou, advokátkou se sídlem v Praze 1, Žitná 45, za účasti **Ministerstva vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. 9. 2006, č. j. 59 Az 94/2005 - 30,

t a k t o:

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í:

Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 27. 9. 2006, č. j. 59 Az 94/2005 - 30 zamítl žalobu stěžovatele proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 13. 7. 2005, č. j. OAM-1235/VL-19-04-2005, kterým byla zamítnuta žádost stěžovatele o udělení azylu jako zjevně nedůvodná podle ustanovení § 16, odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o azylu“).

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se stěžovatel domáhá zrušení napadeného rozsudku a vrácení věci k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud, po konstatování přípustnosti kasační stížnosti, se ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by totiž tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

Meritorním přezkumem jen přijatelných kasačních stížností se však ochrana veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob v každém jednotlivém případě nestává méně účinnou než v případě formálního projednání každé jednotlivé věci. Jasná, přehledná a srozumitelná judikatura totiž zvyšuje právní jistotu účastníka již před krajským soudem a správními orgány. Paušální formalizovaná spravedlnost, tedy stále nové a opakované projednávání věci, již jednou rozhodnuté, ve všech stupních soudní soustavy vede ve svém důsledku k popření jednotlivé materiální spravedlnosti. Ne všechny věci jsou totiž stejně problematické a ne všechny věci vyžadují stejnou pozornost. Projednávat každou věc a věnovat jí stejný čas a energii znovu a znovu na všech stupních, tak může popřít samotnou spravedlnost systémem vytvářenou, kdy věci objektivně odlišné, s odlišným významem a důležitostí, jsou podrobeny stejnému zacházení. Taková spravedlnost navíc není ničím jiným než zbytečně vydávaným „potvrzením“, že jednou řečené stále platí, zatěžováním soudního systému dalším řízením s předem známým průběhem a výsledkem, který přinese

pouze neúnosnou délkou řízení pro stěžovatele, a to nejen pro něho, nýbrž i pro všechna další řízení, pro něž soudní systém není a ani nemůže být kapacitně nastaven.

S ohledem na ochranu veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob je navíc vhodné připomenout, že v případě řízení o kasační stížnosti byla soudní procesní ochrana stěžovateli již jednou poskytnuta individuálním projednáním jeho věci na úrovni krajského soudu. Další procesní postup v rámci správního soudnictví proto nezvyšuje automaticky míru právní ochrany.

Institut přijatelnosti kasační stížnosti je snahou o rovnováhu mezi dvěma zájmy, a to zájmem na spravedlnosti v každém jednotlivém případě a zájmem na efektivitě působení objektivního práva. Ryze formální důraz často kladený na dosažení spravedlivého výsledku řízení, ve smyslu jeho procesní bezvadnosti, ve svých důsledcích výrazně oslabuje právní jistotu, a tedy i efektivitu práva. Jak také opakovaně uvedl Ústavní soud (např. v nálezu ze dne 13. 11. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 15/01, Sbírka nálezů a usnesení, sv. 24, str. 222 - 223; obdobně též v nálezu ze dne 6. 11. 2003, sp. zn. III. ÚS 150/03, Sbírka nálezů a usnesení, sv. 31, str. 149), „žádný právní řád není a nemůže být z hlediska soustavy procesních prostředků k ochraně práv, jakož i z hlediska soustavy uspořádání přezkumných instancí, budován ad infinitum. Každý právní řád přináší, a nutně musí přinášet, i určitý počet chyb. Účelem přezkumného, resp. přezkumných, řízení může být reálně takováto pochybení aproximativně minimalizovat, a nikoliv beze zbytku odstranit. Soustava přezkumných instancí je proto výsledkem poměřování na straně jedné úsilí o dosažení panství práva, na straně druhé efektivity rozhodování a právní jistoty. Z pohledu tohoto kritéria je zavedení mimořádných opravných prostředků, čili prodlužování řízení a prolomení principu nezměnitelnosti rozhodnutí, která již nabyla právní moci, adekvátní toliko v případě důvodů výjimečných.“

Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. V s. ř. s. je upraven na základě zákona č. 350/2005 Sb. s účinností ode dne 13. 10. 2005. Je proto namístě provést jeho výklad tak, aby bylo předvídatelným způsobem stanoveno, jakými úvahami a kritérii se bude Nejvyšší správní soud v budoucnu řídit.

Přesahem vlastních zájmů stěžovatele, který ve věcech azylu jedině vede k meritornímu projednání kasační stížnosti, je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je, kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce, pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. To prakticky znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v tomto řízení je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.

O přijatelnou kasační stížnost se tak prakticky může jednat v následujících typových případech: 1/ Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu. 2/ Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, přičemž rozdílnost v judikatuře může vyvstat na úrovni krajských soudů i Nejvyššího správního soudu. 3/ Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je na místě změnit výklad určité právní otázky řešené dosud správními soudy jednotně. 4/ Další případ přijatelnosti kasační

stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu nebo krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. V této souvislosti je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že pokud by k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení, především procesního charakteru, proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

Přijatelnost kasační stížnosti je proto třeba odlišovat od přípustnosti kasační stížnosti na straně jedné a důvodnosti na straně druhé. Přípustnost, či spíše absence některého z důvodů nepřijatelnosti, kasační stížnosti je dána splněním zákonných procesních předpokladů jako je včasné podání kasační stížnosti (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), řádné zastoupení (§ 105 odst. 2 s. ř. s.), absence dalších zákonných důvodů nepřijatelnosti (§ 104 s. ř. s.), apod. Důvodnost kasační stížnosti na straně druhé je otázkou věcného posouzení kasačních důvodů stěžovatelem uváděných (§ 103 odst. 1 s. ř. s.). Pokud tedy kasační stížnost splňuje zákonné podmínky procesní přípustnosti, pak je způsobem výše naznačeným zkoumán přesah vlastních zájmů stěžovatele, tedy její přijatelnost. Přichází-li však stěžovatel s námitkami, o nichž se Nejvyšší správní soud vyslovil již dříve a své rozhodnutí zveřejnil, není nutné, a ani efektivní, aby v obdobné věci znovu jednal a rozhodoval, když výsledkem by byl nepochybně stejný závěr. Je-li kasační stížnost přípustná i přijatelná, Nejvyšší správní soud posoudí její důvodnost.

Z výše uvedeného vyplývá, že je v zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech azylu splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s. Zájmem stěžovatele je však rovněž, aby uvedl, v čem spatřuje, v mezích kritérií přijatelnosti popsaných výše, v konkrétním případě přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat.

Nejvyšší správní soud v projednávané věci konstatuje, že stěžovatel podává kasační stížnost z důvodů podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s. V kasační stížnosti především namítal, že krajský soud nehodnotil po skutkové a právní stránce žalobní námitky vznesené proti správnímu rozhodnutí a vynechal hodnocení ostatních důkazů obsažených ve správním spise. Není proto jasné, které okolnosti z těchto důkazů, včetně zpráv Ministerstev zahraničních věcí USA a České republiky, vzal jako relevantní při posuzování situace v zemi původu a zejména ty z nich, které hovoří v jeho prospěch.

Z obsahu žaloby především nelze vůbec dovodit, jaké skutkové a právní výhrady ve smyslu ustanovení § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. stěžovatel uplatňuje proti napadenému správnímu rozhodnutí. V žalobě totiž pouze namítal, že ve správním řízení byla „věc posouzena povrchně a nedostatečně prostudována“. Jiné námitky v žalobě neuplatnil. Krajský soud přesto zcela nadstandardně přezkoumal napadené správní rozhodnutí věcně, ačkoliv měl toto rozhodnutí přezkoumat jen v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.). Krajský soud při rozhodování o žalobě stěžovatele vzal v úvahu judikaturu Nejvyššího

správního soudu, konkrétně rozsudek ze dne 22. 4. 2004, č. j. 6 Azs 22/2004 - 42, v němž byl vysloven právní názor, že „I. Předpokladem zrušení napadeného rozhodnutí správního orgánu krajským soudem ve smyslu § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. je uplatnění vady správního řízení v řízení před krajským soudem ve formě žalobního bodu. II. Žalobní body musí podle § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. obsahovat jak skutkové, tak i právní důvody, pro které žalobce považuje napadené správní rozhodnutí za nezákonné nebo za nicotné. Žalobním bodem však není uvedení ustanovení správního řádu, které měl žalovaný porušit, je-li z hlediska skutkových důvodů jen obecně odkázáno na spisový materiál“. Nejvyšší správní soud odkazuje i na rozsudek ze dne 27. 10. 2004, č. j. 4 Azs 149/2004 - 52, který byl uveřejněn pod č. 488/2004 Sbírky rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, v němž mimo jiné vyslovil, že „Žalobní body (§ 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s.) musí obsahovat jak právní, tak i skutkové důvody, pro které žalobce považuje napadené výroky rozhodnutí správního orgánu za nezákonné nebo nicotné“. Za tohoto stavu proto nemůže obstát stížní námitka, že krajský soud nehodnotil po skutkové a právní stránce žalobní námitky vznesené proti správnímu rozhodnutí, neboť stěžovatel žádné relevantní žalobní námitky ani v žalobě neuplatnil. Stejně úvahy a odkazy na judikaturu platí i pokud jde o stížní námitku, že krajský soud vynechal hodnocení ostatních důkazů obsažených ve správním spise, a není proto jasné, které okolnosti z těchto důkazů, včetně zpráv Ministerstev zahraničních věcí USA a České republiky, vzal jako relevantní při posuzování situace v zemi původu a zejména ty z nich, které hovoří ve prospěch stěžovatele. Jelikož žaloba neobsahuje vůbec žádné námitky týkající se hodnocení ostatních relevantních důkazů ministerstvem při posuzování situace v zemi původu, včetně zpráv Ministerstev zahraničních věcí USA a České republiky, nemohl se krajský soud touto výtkou rovněž zabývat (§ 75 odst. 2 s. ř. s.). Stěžovatel podle krajského soudu sám uvedl, že Alžírsko opustil z důvodu značných ekonomických potíží a problémů s bydlením. K tomu je třeba poukázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2004, č. j. 5 Azs 170/2004 - 72, podle něhož „správní orgán má povinnost zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu jen tehdy, jestliže žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že existují důvody v tomto ustanovení uvedené, případně neuvádí jen důvody ekonomické. Ze žádného ustanovení zákona o azylu, ani jiného zákona nelze dovodit, že by správnímu orgánu vznikla povinnost, aby sám domýšlel právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a posléze k těmto důvodům činil příslušná skutková zjištění. Povinnost zjistit skutečný stav věci podle § 32 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení má proto správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl“. Jelikož stěžovatel neuváděl žádné skutečnosti, ze kterých by bylo možno dovodit, že by mohl být ve své vlasti vystaven pronásledování z důvodů uvedených v ustanovení § 12 zákona o azylu, rozsah rozhodných skutečností byl zjištěn zcela spolehlivě a nebylo třeba se zvláště zabývat zprávami Ministerstev zahraničních věcí USA a České republiky stran situace v zemi původu.

Stěžovatel dále v kasační stížnosti namítal, že krajský soud přehlédl závažnou skutečnost, kterou je uzavření manželství s českou státní občankou a očekávané narození dítěte z tohoto svazku.

Především, pokud jde o uzavření manželství, není možno k této námitce přihlížet. Je tomu tak proto, že podle oddacího list vydaného Obecním úřadem v Ž. dne 2. 12. 2005 došlo k uzavření manželství došlo téhož dne a stěžovatel tuto skutečnost neuvedl v řízení před krajským soudem, jehož rozhodnutí je přezkoumáváno, ačkoliv tak učinit mohl. Nejvyšší správní soud v této souvislosti poukazuje na rozsudek tohoto soudu ze dne 22. 9. 2004, č. j. 1 Azs 34/2004 - 49, uveřejněný pod č. 419/2004 Sbírky rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, v němž zaujal právní názor, že „ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s. in fine brání tomu,

aby stěžovatel v kasační stížnosti uplatňoval jiné právní důvody, než které uplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáváno, ač tak učinit mohl; takové námitky jsou nepřipustné. Ustanovení § 109 odst. 4 s. ř. s. naproti tomu brání tomu, aby se poté, co bylo vydáno přezkoumávané rozhodnutí, uplatňovaly skutkové novoty. K takto uplatněným novým skutečnostem kasační soud při svém rozhodování nepřihlíží“. Ostatně, nad rámec uvedeného, po věcné stránce uzavření manželství s občanem České republiky není ani azylově relevantním důvodem. V tomto směru je třeba odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 9. 2003, č. j. 4 Azs 6/2003 - 55, uveřejněný pod č. 28/2003 Sbírky rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, podle něhož „Manželství s občanem České republiky samo o sobě nepředstavuje případ hodný zvláštního zřetele, pro nějž by bylo možno udělit humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu“. Obdobný právní názor zaujal Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 23. 9. 2004, č. j. 6 Azs 139/2004 - 57, v němž uvedl, že „Skutečnost, že v České republice žije manželka a oba synové žadatele o azyl, který chce s nimi společně žít, sama o sobě nepředstavuje případ hodný zvláštního zřetele, pro nějž by bylo možno udělit humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu“.

Stěžovatel posléze namítal i to, že krajský soud při svém rozhodování nehodnotil dopady rozhodnutí na jeho práva podle ustanovení § 91 zákona o azylu, na vycestování jeho manželky, která je státní občankou České republiky do země jeho původu a na zatím nenarozené dítě.

Ani tuto námitku neuplatnil stěžovatel v řízení před krajským soudem, jehož rozhodnutí je přezkoumáváno, ačkoliv tak učinit mohl. Nejvyšší správní soud proto znovu odkazuje na již citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 9. 2004, č. j. 1 Azs 34/2004 - 49. Nad rámec uvedeného lze poukázat i na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 9. 2004, č. j. 2 Azs 147/2004 - 41, uveřejněném pod č. 409/2004 Sbírky rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, v němž byl vyjádřen právní názor, že „rozhodne-li Ministerstvo vnitra o zamítnutí žádosti o udělení azylu jako zjevně nedůvodné podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, nečiní již výrok o neexistenci překážek vycestování ve smyslu ustanovení § 91 zákona o azylu. Toto rozhodnutí o zamítnutí žádosti o udělení azylu podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu nelze považovat za rozhodnutí o neudělení azylu podle § 28 téhož zákona. Za takové lze považovat pouze rozhodnutí, kterým Ministerstvo vnitra rozhodne o neudělení azylu pro nesplnění podmínek uvedených v ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 téhož zákona po věcném posouzení důvodů tvrzených žadatelem o azyl“. Se zřetelem k tomu, že napadeným správním rozhodnutím byla žádost stěžovatele o udělení azylu zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, nebylo důvodně v souladu se zákonem rozhodováno o překážce vycestování podle ustanovení § 91 zákona o azylu. Krajský soud se pak z důvodu neexistence výroku o překážce vycestování v napadeném rozhodnutí nemohl touto otázkou ani zabývat.

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje tedy dostatečnou odpověď na všechny námitky uplatněné v kasační stížnosti a Nejvyšší správní soud neshledal ani žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

Nejvyšší správní soud proto shledal kasační stížnost stěžovatele nepřijatelnou a z tohoto důvodu ji odmítl (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3 věty první za použití § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byl-li návrh odmítnut.

P o u ě n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. ledna 2007

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu